استفاده معصوم از الفاظ مانوس عرف در بیان معارف

احتمالی که در مورد فراخ سموای گفته اند جای خودش. آن چه که میخواهم عرض کنم که ایشان اشاره نکرده‌اند، این است: ببینید در کلمات اولیاء خدا وقتی واژه‌هایی به کار میرود، این واژه‌ها را از زبان مانوس ما قرض میگیرند و برای مقصود خودشان به کار میبرند. چون از زبان ما گرفته‌اند یک چیزی میفهمیم. مثلاً میگویند بوی بهشت، پانصد سال میرود. سال و پانصد و رفتن. هم سالش را بلدیم، هم پانصد را بلدیم و هم وب را بلدیم و هم اینکه میرود. همه اینها را بلد هستیم، لذا یک مطلب معارفی را در این عبارات بسیار کوتاه القاء میکنند. وقتی القاء کردند به دست کسی میرسد که میفهمد. امثال من، حامل محض هستم؛ الفاظ را حفظ هستم و هیچ درکی از آن ندارم، آن را به دیگری میگویم. اما «رب حامل فقه الی من هو افقه». وقتی به دیگری میگویم او میفهمد که امام میخواستند چه بگویند. فرسخ در اینجا هم چه بسا همینطور باشد.

شاهد آن را در نهج‌البلاغه عرض میکردم؛ همه کلمه «سال» را شنیده‌ایم. بعد میگویند شیطان شش هزار سال عبادت کرد. هر کجا و هر منبری بگویید، میگویید خب شش هزار سال عبادت کرد. امیرالمؤمنین علیه‌السلام در ادامه یک فشارکی به ذهنها میدهند؛ «لا یدری أمن سنی الدنیا أم من سنی الآخرة»[1]! یک مفتاحی شد. میگوییم شش هزار سال عبادت کرده اما معلوم نیست که این شش هزار سال دنیا است یا شش هزار سال آخرت است که هر روزش هزار سال است. یا هر روزش پنجاه هزار سال است. « فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ»[2].

در اینجا هم چه بسا همینطور باشد؛ حضرت خورشید را میفرمایند، فرسخ در فرسخ را میفرمایند، اما معنایی که حضرت از فرسخ اراده میکنند چیست؟ این کمکم باید از انس با سائر کلمات به دست بیاید. «لا یدری امن فراسخ الدنیا امن فراسخ الآخرة». و این «شمس» هم چیست؟ «إن من وراء شمسكم هذه أربعين عين شمس»[3]؛ بالای این خورشیدی که شما دارید هنوز چهل خورشید دیگر هست. این وراء مکانی است؟ وراء علو معنوی است که ملکوت این شمس است؟ همه اینها معانی صحیحه ای میتواند باشد. این هم اندازه‌ای است که من مطالعه کردم.

---

[1] نهج البلاغة نویسنده : صبحي صالح جلد : ۱ صفحه : ۷۳۴

[2] المعارج ۴

[3] بحار الأنوار - ط مؤسسةالوفاء نویسنده : العلامة المجلسي جلد : ۲۷ صفحه : ۴۵

بازبینی #1
ایجاد شده 2 مه 2026 11:59:20 توسط ... .
به روزرسانی شده 2 مه 2026 12:00:05 توسط ... .